

Για τον Δάσκαλο Φάνη Κακριδή εκ μέρους του ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ ΛΕΥΚΑΔΑΣ

Αντί ψηφίσματος

Με πραγματική οδύνη πληροφορηθήκαμε τον θάνατο του σημαντικότερου κλασικού φιλόλογου του αιώνα μας Φάνη Ι. Κακριδή. Μέσα στη σιωπή και στους χαμηλούς τόνους, σχεδόν ψιθύρους, τους οποίους αξιούνται-και αξιώνουν- όλοι οι πραγματικά μεγάλοι άνθρωποι για την πιο επίσημη μέρα της ζωής τους, ο Καθηγητής Φάνης Κακριδής μας προσφέρει το τελευταίο ηθικό μάθημα -και μάθημα σοβαρότητας-, σε καιρούς που η βαβούρα του ασήμαντου από τις πηγές ενημέρωσης, μας έχουν νεκρώσει την ικανότητα να σκεφτόμαστε για όσα πρέπει, να αισθανόμαστε όσο και όταν πρέπει. Γιατί ο Δάσκαλος Φάνης Κακριδής ακριβώς αυτό μας δίδαξε και θα εξακολουθεί, στις πυκνές πτυχώσεις του μέλλοντος χρόνου, να διδάσκει: τι και πώς να σκεφτόμαστε, πόσο και πότε να αισθανόμαστε.

Τρεις αιώνες υψηλής φιλολογικής και εκπαιδευτικής οικογενειακής παράδοσης και προσφοράς ανεκτίμητης στην παιδεία του ελληνικού λαού κλείνουν με το θάνατο του Φάνη Κακριδή. Από τον 19^ο μέχρι και τον 21^ο αιώνα, με τα αεί ζώντα ονόματα του Θεοφάνη Κακριδή, του Ιωάννη Κακριδή και της γυναίκας του Όλγας Κομνηνού-Κακριδή (γονιών του Φάνη) και της Ελένης Κακριδή, αδερφής του Φάνη, η φιλολογία ως επιστήμη, με την πιο υψηλή ανθρωπιστική και ηθική της σημασία, τέθηκε στην υπηρεσία ολόκληρου του λαού, υπηρετώντας την αρχέτυπη ιδέα του πολίτη της δημοκρατίας, όπως την ενδύθηκαν οι Κακριδήδες (άρεσε στον καθηγητή μου η λαϊκότερο εκφορά της οικογενειακής παράδοσης στην εκπαίδευση), ερευνώντας και κάνοντας πράξη ζωής τις ιδέες των κλασικών κειμένων.

Για τον δάσκαλο δεν υπάρχει τίποτε πιο γνήσιο από τη συστοιχία θεωρίας και πράξης, από την αυστηρή πόρευση στη ζωή με βάση τις ιδέες και τις αξίες που έχει ενστερνιστεί από την επίπονη χαρά της κειμενικής έρευνας. Για τον Φάνη Κακριδή, όπως ακριβώς το διδάχτηκε από τον κορυφαίο «ποιητή της φιλολογίας», τον πατέρα του, ο ανθρωποκεντρισμός της φιλολογίας είναι μια διαχρονική επικοινωνία με τον λαό, με τον ελληνικό λαό πρωτίστως και τη λαϊκή παράδοση, αλλά και με τον λαό ως ιδεατή –και τόσο υπαρκτή οντότητα. Γι'αυτό και σε όλη του τη ζωή, όχι μόνο στην ακαδημαϊκή του παρουσία, αλλά και στα δευτεροβάθμια σχολεία, ανάμεσα σε δασκάλους και μαθητές, δάσκαλος μαζί και μαθητής ο ίδιος, ο Φάνης Κακριδής, αρθρώνει λόγο αυστηρό και χαρίεντα ταυτόχρονα, δείχνοντας το δρόμο της διαλεκτικής της ζωής και της τέχνης, αλλά πάντοτε αρτιωμένο ηθικά και φιλοσοφικά. Εμπνέει και πείθει με την πνευματική του τιμιότητα, με το νεανικό του φρόνημα, τη νηφάλια και υγιή σκέψη του, με την απλεγμάτιστη λαϊκή θυμοσοφία του, τη μελετημένη γλωσσική του συνηγορία του λαϊκού λόγου και της αδιατάρακτης συνέχειάς του από τον Όμηρο και πριν... Με το «άπαιχτο» χιούμορ του-τόσο εφηβικό όσο και η εφηβεία της παρουσίας του ανάμεσα στους εφήβους, περιέρχεται τον «λόγο» διαχρονικά και συγχρονικά, από τον Όμηρο και τον Αριστοφάνη και τον νεότερο Νόννο, μέχρι τον Αστερίξ (Αστερίκιο), τη Marilyn Monroe και την Kate Middleton, παράγοντας σοβαρές και

ταυτόχρονα ανάλαφρες, ευρηματικές διασυνδέσεις της ζωής μέσα στο χρόνο, ως ο πλέον αγήρως ένοικός του.

Ο δημόσιος λόγος του υπήρξε αντάξιος της δημοκρατικής του παιδείας. Κριτικός, γενναίος, αδέκαστος, δίκαιος και οξύς. Πολύ συχνά δυσάρεστος, όπως η φωνή της αλήθειας και της δικαιοσύνης. Και αντισυμβατικός, ανατρεπτικός, γνήσια δημοκρατικός και ανθρώπινος, όταν η ιστορία του τόπου του, στην οποία μετέχει και την υφίσταται, τον έχει ανάγκη. Δεν είναι υπερβολή να πούμε ότι στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων η μεταπολίτευση ήρθε νωρίτερα – και μέσα στη δικτατορία-, όταν ο καθηγητής Φάνης Κακριδής επέστρεψε μετά την απομάκρυνσή του από τη δικτατορία των Συνταγματαρχών.

Ο Δάσκαλος τώρα φεύγει, σιγομουρμουρίζοντας μαζί με τον Σόλωνα, όλο νόημα, την ελεγεία του:

*γινώσκω, καί μοι φρενός ἔνδοθεν ἄλγεα κείται,
πρεσβυτάτην ἔσορῶν γαῖαν [!]αονίης
κλινομένην,*

*ὑμεῖς δ' ἠσυχάσαντες ἐνὶ φρεσὶ καρτερόν ἦτορ,
οἱ πολλῶν ἀγαθῶν ἐς κόρον [ῆ]λάσατε,
ἐν μετρίοισι τίθεσθε μέγαν νόον· οὔτε γὰρ ἡμεῖς
πεισόμεθ', οὔθ' ὑμῖν ἄρτια τα[ῦ]τ' ἔσεται.*

(Το ξέρω, κι έχει θρονιαστεί στα σωθικά μου ο πόνος,
να βλέπω τη χιλιόχρονη τη γη της Ιωνίας
στο ρημαγμό.

.....
Καταπραΰνετε κι εσεῖς τον πόθο τον αψύ σας,
εσεῖς που απ' τα πολλά αγαθά παραχορτάσατε.
Φανείτε βολικότεροι, μας δε θ' αλλάξ' η γνώμη,
μα ουδέ θα βγούνε σε καλό κι όλα για λόγου σας).

Ο δάσκαλος φεύγει με σκοπό ωστόσο να παραμείνει εσαεί ανάμεσά μας. Και μπορεί «τον τάφον επισημότατον» να μην λάβει-ούτε θα το ήθελε άλλωστε ποτέ η σεμνότητα και η φύσει δημοκρατικότητά του-. Αλλά σίγουρα δικαιούται και θα λάβει απ' όλους μας-ως ταπεινή υπόσχεση για τον μέλλοντα χρόνο-τον αγήρων έπαινον. Και την αγήρων μνήμη.

Εκ μέρους του ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ ΛΕΥΚΑΔΑΣ

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Δρ. Παρασκευή Κοψιδά-Βρεττού